

llunyadà llampec / enmig del cel, que, núvol y fosc, flameja y trona, / y tantost cau, com arbre qu'un llamp ha deixat sec», *Atl.* iv, 32b (ja en l'esborrall de 1867: «un punt sa cara ovira, com llampec *llunyadà* / --- / y d'espant y feresa per terra se n'anà»); després en Massó Torr.; i: «la somorta i *llunyadana* remor de la ciutat», Coromines (*Presons Imag.*, p. 8); també en *DAmen.* i Lab. 1888.

Però ja fa molt temps que ha predominat *llunya*, encara que no fou recollit fins als diccionaris del S. xx, i no en sé notícia anterior fins a l'obra ressonant de 1873: «Jo sé una vall *llunyana*, / amagada en lo cor de l'alta serra: / tot temps fresca y galana, / coberta de verdor està sa terra; / tant si de neu blanquegen / els puigs --- la vall tranquila / --- / lo vent que passa, l'aygua que murmura; / y a voltes la *llunyana* / cançó del llaurador per l'alta coma, / o 'l so d'una campana / que de l'ermita n'és sagrat aroma / ---», Costa (*La Vall*, vv. 1, 17).

Ecos de *llunyedà*: «Els bosc, pels *llunyedars*, en l'ombra se perdia, / a dalt cantava el vent serena melodia; / dins el pinar sagrat, baixant la veu, trencàvem, / extàtiques, fervents, les rames espinoses / ---»; «pels *llunyedars* la fosca mor, / ressurt el dia, / torna la llum omnipotent / per l'Orient», Galomar (*La Visió*, v. 1; *Ressorgiment*, 5e); ja l'usà (crec un poc abans) M. dels S. Oliver; el *DAG.* el dóna com a usual en fraseologia mallorquina i se'n cita un cas en un text de fi Edat Mitjana (?); *llunyedesa*; *llunyedança*; *llunyeder* (*lluntanança* no és més que un lleig castellanisme).

Llunyària: «Geometria --- per esta art ha hom conexensa de l'altea e de la *lunyària* dels alts munts», Lull (ja trigonòmetra?), *Do. Pu.*, Gili, p. 186. *Llunyança* [fi S. XIII]: «manament que sien a la Cort, fa lo Veguer personalment o'l Sag per manament d'eyl, o-s fan per letres, observada tota hora la distància o la *lunyança* del loc», *CostTort.* (Ol., p. 306, vii, ii, § 3). *Llunyament* i *llunyesa* [tots dos Lull; *llunya*, S. xiv, *DAG.*]. *Llunyania* és tan tardà com *llunya*: no en sé notícia fins a Victor Català. *Llunyer* [NOLLER; *DAG.*]; «els ulls comensaven a perdre la forma dels troncs més *llunyers*», MrnVayreda (*Puny.* xxiv, 375; 4, 288). *Llunyetat* o *llunyedat*, Lull. *Llunyet* [Jaume I]. *Llunyic* [*DAG.*]. No sé si ha existit un verb *llunyejar* 'aparèixer llunyedament': en un vell i famós romanç: «quant és a miya gàbia - s'és posat a tremolà, / que no veu castell ni vila - ni murallas a *llendejà*», MilàF (*Romlo.*), text en tot cas alterat, almenys cal llevar-ne la prep. *a*, i segurament esmenar en *llunyejar* —o *lluntejar*, forma val.—: és probable que hagi estat més o menys deturpat per un collector de *romances* poc coneixedor del català, que ens hi hauria volgut ficar el cast. *allende*. *Allunyament* [Lacav.].

DERIV. de LLONG: *Llonga* 'corretja amb què fermaven els ocells de caça' [1422]; en pl. *llongues* 'regnes o cordes dels muls etc.', bal. i del Migjorn del Princ. sobretot (però cf. més notícies de Barnils, *RFE* iv, 277ss.): germà del fr. *longe* 'corda guaidora', i ven. ant. *longa* 'regnes', com nota Spitzer (*Litbl.* xlii, 191);

cf. LLONZA.

Diferents termes topogràfics: *la llongada*, *la ~* usà sovint VCatalà per a la 'faixa de mar (o de mar i platja?)' al llarg de la costa: «els alguers i sorres de la *llongada* es poblaven de garotes --- i de gratonells» (*Lenin*, O. C., 964, de nou unes pàgines més enllà, i *AlcM* en cita d'altres d'ella). Però al Sud de la seva vila el sento en una acc. un poc diferent: «la *Llosa* és una roca dins mar, que hi fa *lungádæs*» (a Castell d'Aro, explicat «les onades hi trenquen»); en un sentit semblant al de VCatalà sembla ser el que ha donat lloc a *Les Llongaines* trajecte de platja a Llaveneres, *Llongueres* a d'altres llocs; altrament també hi ha noms així, amb article d'apel·latiu, terra endintre: *Llongana* a Manacor (*AlcM*), *Llonganya* [1658, ib.]. *Las Llonguetas* al peu dels espadats del Turbó (Curcan, 1965).

Llonguet 'objecte llarg qualsevol' (obscc en el *Llibre de Tres*, del S. xiv); 'panet oblong': a molts llocs del Migdia del Princ. pronuncien *lunguét* (tort. *lunguét*): «los *llonguets*, o *llenguets*, com diem natros, són d'origen francès, i quin forn va comensar-los a vendre a Tortosa, l'any 1840, acabada la guerra dels set anys fou ---», Vergés Paulí (*Espurnes* v, 63), fenomen fonètic que es repeteix allí mateix en *llenguanissa* (V. LLONGANISSA). De *llonguet* deu ser derivat regressiu *llongo* :a) 'espècie de llonguet', val.: «En la torre de Patèrna / canta i diu un teulaf: / dende que no 's pasta *llongo*, / hià molta fam per assí», MGadea (*T. del Xè* i, 228); en canvi a Mall. significa b) 'camallada, passa molt llarga' (AMAlcover, *BSAL* viii, 123a, 123b; *BDLC* xiii, 22). L'ús mall.-val. ens temptaria a veure-hi un mossarabisme, però sembla que hem de rebutjar la idea tenint en compte que en l'acc. *a* s'usa almenys en el Penedès (Josep Estalella, en una conferència de 1926, el donava com a mot típic de la comarca) i segons *AlcM* a Olot. *Llongal*. *Llongença*. *Llongària*. *Llongat*. *Llonguera*. *Llonguesa*. *Llonguít*.

Allongar: en cat. antic, més que 'allargar', és generalment (o sempre) 'diferir' o 'ajornar un pagament': «o -l viatge *s'alongàs*», *CostTort.* (Ol., 115.12); «lo draper a qui-l pagès devia diners clamà-s a la cort; la cort destrenyé lo pagès a pagar --- tant no pregà lo canonge de misericòrdia, que li tengué prou ab lo veguer ni ab lo draper, ni no volgren *alongar* del deute lo pagès», *Blanq.* (*NCl.* ii, 103); «lo cardenal --- dix a l'apostoli que ell *alongàs* a solvre les qüestions demunt dites *longament* de temps» (ib. ii, 173.19); «l'Ors e-l Leupart e la Onça, qui havien sperança que fossen elets a rey, digueren que la cort se *alongàs* tro al altre temps, que haguessen determenat qual bèstia és pus digna de ésser rey», Lull (*Merav.* ii, 89); «del fet de Sardenya, lo qual, segons que apar, li plau que *s'alonc*» a. 1322 (Finke, *Acta Ar.* iii, 400). En canvi avui, a Conflent i Capcir, el refl. vol dir 'allunyar-se, apartar-se': «si voleu jo m'*alungaré*», Talau (1960), «s'havia *allongat* 'allunyat' Els Angles (1960).

Allongament 'allarga d'un termini' a) de pagament: «lo meu kaval ed altres pignores, que no me-n volg fer nul *alongament*, e agi-li a dar 8 sols», doc. de SdUrg., 1230-57 (PPujol, *DocVgUrg.*, 14.4); «ha deu